

Velikonoční zvyky

Sobota | 15. 4. 2006

Velikonoční svátky, jsou okruhem křesťanských památných dnů, jimiž se připomíná a oslavuje Ježíšova poslední večeře (Zelený čtvrtek), jeho ukřižování (Velký pátek), pohřbení (Bílá sobota) a zmrtvýchvstání (velikonoční neděle hod Boží velikonoční). O velikonočním pondělí si věřící připomínají zjevení vzkříšeného Krista dvěma učedníkům jdoucím do městečka Emauzy.

Velikonoční neděle je první neděle po prvním jarním úplňku, u většiny pravoslavných počítáno podle juliánského kalendáře. V některých církvích Velikonocím předchází čtyřicetidenní půst a následuje velikonoční doba. Velikonoce jsou považovány za vyvrcholení "křesťanského roku liturgického", zpočátku navazovaly na židovský svátek pesach. Jsou spjaty s četnými lidovými křesťanskými i předkřesťanskými zvyky.

 [Vytisknout](#)

 [Poslat e-mailem](#)

Vlastní velikonoční svátky začínají na Zelený čtvrtek. Po ranní mši se až do Vzkříšení na Bílou sobotu symbolicky zamykaly zvony. Zvony umlkaly a místo nich se používaly různé hrkače, klepače a řehtačky, se kterými obcházeli chlapi vesnici. S hrkáním se začínalo v poledne a končilo v poledne na Bílou sobotu, kdy se po Vzkříšení opět rozezněly zvony. Na Velký pátek ráno se choďovalo omýt studenou vodou k potoku. Věřilo se, že omytím proudící vodou se načerpá nová síla a nový život z probouzející se přírody.

Zelený čtvrtek Tento den se dodržuje přísný půst je povoleno pouze jedno syté bezmasé jídlo, nesmí se jíst pokrmy, které obsahují nějakou část z teplokrevných zvířat. Jí se tedy pouze zelenina - proto Zelený čtvrtek. Jedno z dalších vysvětlení označení Zeleného čtvrtku je takovéto: Kristus se modlil na zelené louce v zahradě getsemanské na Olivové hoře. Tento den by se měly proutkem posvěceným na Květnou neděli pošlehat peřiny i podlaha. A jako ochrana proti čarodějnicím: v novém hrnečku přinést z kostela svěcenou vodu, namočit v ní věchýtek slámy a vykropit jí celé obydlí.

Velký pátek Velký pátek je hustě obestřen kouzlem lidové poezie. Věří se, že tento den se země otevírá a vydává své poklady. Také že se na několik hodin otevírá Blaník, kde spí Blaničtí rytíři, kteří se vzbudí, bude-li národ potřebovat jejich pomoc. Nesmělo se hýbat zemí, proto se nekonaly žádné práce na poli.

Bílá sobota Bílá sobota je posledním dnem čtyřicetidenního půstu. Bílou se nazývá podle bílého oblečení těch, kteří jsou tento den křtěni. Říká se jí také den světla. Hlavním cílem všech činností se tento den i v předchozí den je očista duše, těla i obydlí. Lidé se připravují na večerní mši a do té doby musí být všechno i doma umyté a nablýskané (takový velký jarní úklid). Večer se obléknou do svátečních šatů a jsou připraveni navštívit slavnou mši - "VZKŘÍŠENÍ". Dříve hospodyně uhasila doma všechny ohně a s sebou ke kostelu vzala polínko. Tam jej v posvěceném ohni zapálila, přenesla domů a rozdělala s ním oheň.

Boží hod velikonoční Při mši o velikonoční neděli světi kněz pokrmy, které sebou do kostela hospodyně přinášely v bílém ubruse, šátku či košíčku a pokládaly k oltáři. Tyto posvěcené pokrmy si hospodyně odnesly zpět domů a rodina je snědla při slavnostním obědě. Věřilo se, že když pocestný zabloudí a vzpomene si, s kým jedl velikonočního beránka, najde cestu domů. Vaječné skořápky se nezhazovaly, ale sypaly se do zahrádky na zem nebo k ovocným stromům. V neděli velikonoční se chodily řezat vrbové proutky na pomlázku. Podle zručnosti pletáře se volily počty prutů. Pletly se ze tří, čtyř, pěti, šesti až osmi prutů.

Pondělí velikonoční Je dnem uvolnění a veselí, dnem vzývajícím nový život a zajišťujícím zdraví. Pošlehávání čerstvými pruty, většinou umně spletenými do pomlázky (označení "pomlázka" je od slova pomladit), má zajistit předání posilující životadárné mízy stromů, z kterých byly vzaty. Časně ráno chlapci chodívají po vesnici a vlastnoručně upletenou pomlázkou vyplácejí místní děvčata, aby jim zajistili zdraví a radost ze života na celý rok. Na oplátku jsou obdarováni barvenými vejci nejčastěji červené barvy symbolem krve Ježíšovy, malovanými voskem pomocí špendlíkové hlavičky, nebo zdobenými kousky slámy. Velikonoce nejsou posledním zvykem v jarním období. Na sv. Jiří (24. 4.) kromě toho, že vylézají z děr hadi a štíři, bylo zvykem obcházet katastr obce. U hraničního kamene obyčejně některý z chlapců dostal výprask, aby si pamatoval hranice obce.

Autor: [Lenka Heroldová](#)
